

Kamp og seier

oktober 1984

Tema:

AKP(ml)

- kvinnenes parti?

Vedtak i DS:

1. DS arrangerer åpent kvinneseminar 8-9/12-84

Tema for konferansen er:

- * familiepolitikk
- * 6-timers dagen
- * AKP(m-l) som kvinnes parti

- Det lages egen løpeseddel, settes inn annonser i KK og egne invitasjoner sendes ut.
- Det skal lages barnevaktordninger regionvis for deltagere som har behov for det.

2. DS går inn for åpne møter i partiregi om regjeringas familiemelding (kommer i november) /vår familiepolitikk i november/desember/januar på følgende steder: Lørenskog (har planlagt), Bærum (har planlagt), Askøy, Ås, Rælingen/Lillestrøm, Jesheim.

DS lager løpeseddel om familiemeldinga.

3. DS arrangerer konferanse for menn 28/11-84 med følgende tema:

- * AKP(m-l) som kvinnes parti.
- * Hvordan undertrykkes kvinner av revolusjonære menn? Hva kan/må revolusjonære menn gjøre for å slåss mot egen kvinneundertrykking og kvinneundertrykking i AKP(m-l)?

4. Alle partiavdelinger skal i løpet av første halvår i 1985 gjennomføre diskusjoner om AKP(m-l) SOM KVINNES PARTI. (Forslag til møteopplegg sendes ut seinere.) **ENDRES**

5. Det lages et kvinnekadermøte i oktober for å diskutere hvordan AKP skal bli et kvinneparti, og for å lage et KK-oppslag om det og AKP-kvinner i Akershus.

6. Kvinnepolitikk og kvinneperspektiver i politikken skal prioriteres i valgkampen. RV-lista skal markedsføres spesielt som ei kvinneliste.

7. Det bør lages løpeseddel av RV om fylkesbudsjettet med spesiell innrettning på kvinner.

8. Det skal være en offentlig talskvinne for DS etter årsmøtet. (NB får det muligens før)

9. Det skal jobbes for å få eksterne talskvinner i alle kommuner der vi driver arbeid. Det tas opp med avdelinger og UDSer. Oppsummere arbeidet innen 15/2.

10. DS skal gjenopprette kvinneutvalget innen 15/2-1985.

11. Det skal sitte kvinne(r) i faglig utvalg, og utvalget skal legge vekt på kvinnespørsmål og kvinnearbeidsplasser.

12. DS skal jobbe for å bygge opp egne kvinnemiljøer i eller i tilknytning til partiet. Ulike organisatoriske former må vurderes konkret på hvert enkelt sted.

13. DS skal jobbe for å styrke Kvinnefronten i fylket. Det diskuteres med avdelingene/UDSene konkret. Plan for arbeidet legges fram for DS innen 15/2-85.

14. I rekrutteringsarbeidet skal det settes egne målsettinger for rekruttering av kvinner. Det er en målsetting at over 50% av medlemmene skal være kvinner.

15. Det skal legges vekt på kvinneaspektet og oversikt over kvinnearbeidsplasser i arbeidet med klasseanalyse av fylket. Rapport om hvordan arbeidet med klasseanalysen/oversikt over arbeidsplasser i fylket går skal legges fram for DS innen 1/4 1985.

AKP må bli kvinnenes parti

AKP(m-l) er arbeiderklassens parti . fordi arbeiderklassen er den eneste virkelige revolusjonære klassen. AKP(m-l) er 3. verdensparti fordi folkemassene i den 3. verden er drivkrafta i kampen mot imperialismen. Partiet står på de undertrykkes side i klassekampen og i internasjonale spørsmål. Hvordan er det med kvinnekampen og kampen mellom kjønnene? Hvor står vi?

Vi mener AKP har hatt store feil og mangler i kvinnepolitikken, og også har det i dag. Men likevel vil vi påstå at det ikke er noe annet parti eller gruppe har hatt eller har bedre kvinnepolitikk enn AKP(m-l). Men det er langt fra godt nok. Vi mener partiet må være "kvinnenes parti", og at det ikke er det i dag.

Situasjonen i dag - våre påstander.

* Den framskredne kvinnepolitikken partiet har er ikke hele partiets eie. Det er de partikvinnene som har jobba spesielt med kvinnepolitikk sin ære at vi har så mye bra politikk som vi har. De fleste mennene og en god del kvinner i partiet kan lite om partiets kvinnepolitikk. Mennene er lite opptatt av kvinnepolitikk.

* Kvinnepolitikk er lavt prioritert av partiet. Det er lite diskusjoner om det organisert i partiet, og få folk er satt av til å jobbe med det. Dette står ikke i noe rimelig forhold til

hvor viktig kvinnepolitikken er. Kvinnepolitikk blir sett på som noe annenrangs og mindreverdig. Det har "lav status" å jobbe med kvinnepolitikk.

* Kvinneaspektet ved de sakene vi jobber med blir ikke framheva. Krisa i helse- og sosialsektoren slår f.eks. spesielt ut overfor kvinner. Kvinnekrav blir lagt liten vekt på i faglig arbeid. I internasjonalt arbeid blir ofte kvinnene "glemte".

* Partiet har mange dyktige kvinner. Vi har kvinner som går i spissen på alle områder partiet jobber på, og kvinnene står for mye av partiarbeidet. Men de fleste får ikke brukt sine kunnskaper, evner og anlegg skikkelig i dag. Ei enorm kraft ligger "ubrukt".

Partiet har få kvinnelige ledere og få offentlige talskvinner/eksternt markerte kvinner. Kvinnene gjør for det meste det "usynlige" arbeidet og rutineprega oppgaver. De får færre politiske utfordringer enn menn.

* Stilen i partiet er kvinneundertrykkende. Partiet er prega av kvinneundertrykkinga i samfunnet. Det gjenspeiler seg i hvordan oppgaver blir vurdert og hvilke oppgaver som gis til kvinner, måten det snakkes og argumenteres på, planer (rot, flytting av møter og dårlig forberedelser slås spesielt negativt ut for kvinner). Kvinnene blir holdt nede.

* Mennene i partiet er kvinneundertrykkere. Gjennomsnittet er bedre enn gjennomsnittet i samfunnet, men det skulle jo bare mangle. De tar ikke minst 50% av husarbeidet og ansvaret for unger. Deres oppgaver og møter er nesten alltid viktigere en konenes. De dominerer i forhold til kvinner (ikke minst ektefelle/samboer). Mishandling finnes også i partiet.

Hvorfor må AKP(m-L) bli kvinnes partiet?

Uten kvinnefrigjøring kan det ikke bli kommunisme. Kommunisme hvor halvparten av menneskene er undertrykt er ingen kommunisme. Det betyr mye for linja som må følges under sosialismen, og prioritering av kampen for kvinnefrigjøringa.

Kvinnene utgjør halvparten av menneskene, og er de mest undertrykte (både gjennom den dobbelte undertrykkinga og ved at de har de dårligste jobbene o.l.). Kvinnene har mest å tjene på å knuse kapitalismen. De er de mest opprørske.

Revolusjonære og progressive kvinner finner seg ikke lenger i å bli holdt nede. Blir ikke AKP kvinnes partiet, så vil vi miste mange av kvinnene som er med i dag, og ikke klare å rekruttere kvinner i stort omfang seinere. Et kommunistisk "mannsparti" kan ikke løse oppgavene som et kommunistisk parti.

Blir vi kvinnes partiet, så vil partiet styrke seg enormt politisk, mulighetene til å mobilisere folk og reise kamper rundt de sakene partiet prioriterer blir langt større, og vi vil bli en magnet som trekker kvinner til oss.

Hvordan skal AKP(m-L) bli kvinnes partiet?

1. Kvinnene må få makt i partiet. Det må velges kvinnelige ledere, kvinnene må få plasser i utvalg, redaksjoner, konferanser o.l. Må ha kvotering på minst 50% kvinner.

2. Partiet må stå på kvinnes side i kjønnskampen.

Det er sjølsagt at partiet må stå på kvinnes side i kampen mot den åpne kvinneundertrykkinga, mot borgerskapet og samfunnets kvinneundertrykking. Men det er også en kjønnskamp. Menn har privilegier. Arbeiderklassens menn har mye å vinne på kvinnefrigjøring, men også en del å tape.

partiet må stille seg på kvinnenenes side og slåss mot mennenes privilegier og undertrykking.

3. Kvinnepolitikk må bli hele partiets sak. Det må diskuteres av hele partiet og prioriteres arbeids- og kadremessig. Også mennene må jobbe med saker som i dag er reine kvinnesaker - eks porno og daghjem.

4. Kvinneaspektet må framheves i de sakene vi jobber med.

Eks. helse/sosial, arbeidsløshet, faglig politikk, internasjonalt arbeid.

5. Kvinnene i partiet må syneliggjøres.

Det må legges vekt på offentlige talskvinner, innledere på møter, 1. mai-talere, kursledere, o.l. Minst 50% kvinner.

6. Det trengs egne skolerings tiltak, støttegrupper og særorganisering av kvinner.

Her har en positiv utvikling starta sentralt, men det er i alt for lite omfang i partiet som helhet. Det må drives systematisk fostringsarbeid av kvinner. Det er nødvendig med egne kvinnemiljøer i eller rundt partiet. Formene for dette må variere og utprøves.

7. Mennene i partiet må støtte kvinnene og bekjempe egen kvinneundertrykking.

Mennene må støtte tiltaka for å få kvinnene fram, og kvinnepolitikken prioritert. De må slåss mot egen dominans og "holde seg i bakgrunnen". De må slåss mot egen kvinneundertrykking og partiet må slåss i mot den. Mennene må ta minst 50% av husarbeidet og ansvaret for unga.

Eli og Aksel

(Aksel står for den endelige utskrivinga. Eli har ikke lest gjennom den, og er derfor ikke ansvarlig for formuleringene - i tilfelle feil og mangler.)

Ei sterk

- liste !

Det er ei sterk kvinneliste. To kvinner på topp, 7 av de 10 første er kvinner, 50% kvinner på lista totalt. Kvinnene på lista er sterke politisk og de fleste av dem godt markert i ulike sammenhenger.

Det er ei sterk arbeiderliste med faglig tyngde. 35% av lista er arbeidere. Det er klubbformenn, sam.org.formann, personalforeningsforkvinne, lærerlagsformann og folk med andre tillitsverv.

Det er ei sterk politisk liste. Det er mye og allsidig kunnskap samla på lista, og det er personer med mye tillit.

Det er ei liste med geografisk spredning. 11 av de 22 kommunene i Akershus er representert.

1. Kjersti Ericsson	unv.lektor	Bærum
2. Eli Aaby	sjukepleier	Rælingen
3. Aksel Nørstad	snekker	Asker
4. Grete Schau	psykolog	As
5. Tove Nødland	industriarb.	Asker
6. Gunn Frisholm	jordstyretekn.	Ullensaker
7. Bård Jacobsen	renovasjonsarb.	Lørenskog
8. Stein Stugu	bryggeriarb.	Bærum
9. Turid Pettersen	lærer	Rælingen
10. Britt Unni Arntzen	vernepleier	Bærum
11. Morten Grønvold	industriarb.	Oppegård
12. Ole Petter Jupskås	snekker	Asker
13. Øystein Giertsen	student	Skedsmo
14. May Haukås	hjelpepleier	Bærum
15. Lasse Naumann	lærer	Asker
16. Ellen Larsen	prod.konsl.	Nesodden
17. Pål Ivar Bergersen	lærer	Bærum
18. Øyvind Sagestads	miljøterapeut	Frogn
19. Rønnaug Sørensen	student	Asker
20. Carl Erik Sculz	sosialøkonom	Skedsmo

Studiekonferanse 6/II

Konferansen er en hjelp for å gjennomføre det andre obligatoriske møtet i kapitalenstudiene i høst. Forberedelsesmateriale står i juni-IF.

ALLE PARTIMEDLEMMER har anledning til å komme. ALLE AVDELINGER bør sende minst en, men det er ikke pålegg om å sende noen.

Innleder er Carl Erik Schulz.

Møtet avholdes i Folkets Hus i Oslo, sal L kl 1900
Offisielt avholdes det som
Seminar om andvasspedagogikk. Husk det når du kommer!

Mannskonferanse 28/II

I Oslo Arbeidersamfund, Fjortoftsalen kl 1900

* AKP(m-l) som kvinnes parti.

* Hvordan undertrykkes kvinner av revolusjonære menn? Hva kan/må revolusjonære menn gjøre for å slåss mot egen kvinneundertrykking og kvinneundertrykking i AKP(m-l).

Konferansen er åpen for alle mannlige partimedlemmer og sympatisører av partiet. ALLE AVDELINGER SKAL SENDE MINST EN. Konferansen holdes i partiets navn, og det setter visse sikkerhetsmessige begrensninger på hvem som kan komme.

KORT MELDING FRA KVINNEANSVARLIG:

Hun som har vært kvinneansvarlig i DS de siste åra har flytta. Og hun som blei valgt som hennes etterfølger i DS har trekt seg fra vervet. Da jeg hørte om det så sa jeg: "Da vil jeg være kvinneansvarlig sjøl om jeg ikke sitter i DS. Jeg som kvinneansvarlig er tross alt bedre enn ingen kvinneansvarlig" Og sånn blei det.

Som dere skjønner av dette nummeret av KOS så prioriterer DS kvinnepolitikken og kvinnearbeidet høyt. Det er bra. Men dem trenger hjelp av meg, og jeg trenger et KVINNEUTVALG!!!! Derfor: hvis det er noen partijenter som har tid og lyst til å sitte i et kvinneutvalg, så SI I FRA! Jeg kan ikke klare å gjøre noen god jobb hvis jeg må tale med detta alene, så jeg håper at noen av dere vil drive med kvinnepolitikk sammen med meg. FOR DET ER JO SÅ INNENARI VIKTIG!!!

Ell.

DISKUSJON OM PRINSIPP-PROGRAMMET

Vi trykker her to forslag til delene om kvinnespørsmål i prinsippprogrammet. De har tidligere stått i Klassekampen.

Kvinnekampen fortsetter under sosialismen!

Siri Jensen og Jorun Gulbrandsen har laget nye forslag til punktene om kvinnene i prinsippprogrammet. Forslagstillerne håper at det vil interessere langt flere enn de som har fulgt svært nøye med i debatten om dette til nå, og at det vil bli en debatt i Klassekampen om forslaget. Denne første delen handler om forholda til kvinnene og kampen mot kvinneundertrykkning i dag. Torsdag kommer forslaget som tar opp den sosialistiske økonomien og kvinnene, og fredag får vi forslaget om det sosialistiske demokratiet/klassekampen og kvinnene.

DEL 1.

Grunnlaget for kvinneundertrykkinga under kapitalismen er kvinnes stilling i familien og den kjønnsbestemte arbeidsdelinga i hele samfunnet.

De to viktigste motsigelsene som preger kvinneundertrykkinga er motsigelsen mellom borgerskapet og kvinnene som kjønn, og motsigelsen mellom menn og kvinner. Den første er hovedmotsigelsen.

Kvinnen hovedansvarlig

Familien framtrer som en frivillig valgt sosial organisering. Men familien er en del av samfunnets økonomiske grunnorganisering, en del av de kapitalistiske produktjonsforholda. Familien fører borgerskapets eiendom videre gjennom arv. Den har ansvaret for å forsørge dem som ikke lever av å selge arbeidskrafta si, og å ta seg av det nødvendige hus- og omsorgsarbeidet, dvs det som til enhver tid ikke er profittabelt å gjøre til vare, eller er absolutt nødvendig for borgerskapet. Av historiske årsaker er mannen forsørger, kvinnen er hovedansvarlig for det ubetalte hus- og omsorgsarbeidet i familien og økonomisk avhengig av mannen. Borgerskapet «spares» på denne måten for enorme utgifter. Kvinnene gjør dette mulig gjennom sitt arbeid i familien, uansett om kvinnene har lønnsarbeid eller ikke.

Familiesystemet sikrer også borgerskapet kvinnene

som en effektiv reservearmé av arbeidskraft.

Familien gir mannen privilegier og gjør han til herre over kvinne og barn. Dette kommer bl.a. til uttrykk i økonomisk, sosial og seksuell undertrykking, og i mishandling av kvinner og barn.

Breiere allianser

Fordi familien er en del av de kapitalistiske produktjonsforholda, er det nødvendig for kvinnene å styrte kapitalismen. Ikke bare for å avskaffe undertrykkelsen av arbeiderklassen og resten av det arbeidende folket, men også for å legge grunnlaget for å oppløse familien og avskaffe den særegen kvinneundertrykkinga. Dette må være et mål for kvinnekampen. Det er grunnlaget for at kvinnene i arbeiderklassen må være ledende i kvinnekampen og for at de samme kvinnene kan være en særlig ledende kraft i kampen mot borgerskapet, både i dagskampen og i kampen for revolusjonen. Og det danner grunnlaget for breiere allianser blant kvinner.

Kampen for å avskaffe kapitalismen er nødvendig, men ikke tilstrekkelig for kvinnefrigjøring. Gjennom hele klassesamfunnets historie har herskerklassen undertrykt kvinnene særskilt, og gitt menn privilegier. Dette gjennomsyrer alle samfunnets institusjoner og forhold, yrkeslivet, politiken, familien, skolen, media, kirken, fagbevegelsen osv. Samfunnets ideologi gjennomsyres av kvinneunder-

trykking og mannifavorisering. Kamp mot denne undertrykkinga er nødvendig for å styrke kvinners posisjon i dag, mobilisere kvinnene og for å hindre at et sosialistisk samfunn fører kvinneundertrykkinga videre.

Menn undertrykker kvinner i kraft av sine privilegier i arbeidsliv, samfunnsliv og familie. F.eks. har menn rett til å la yrke og interesser gå foran familien og bestemme over kvinners liv gjennom sine valg. Menn har rett til å definere hva som er viktige saker i fagbevegelsen, partiet og interesseorganisasjoner.

Viktig hindring

At halvparten av den yrkesaktive arbeiderklassen er kvinner, har styrka kvinnes politiske rolle. Menns undertrykking av kvinnene i arbeiderklassen og det arbeidende folket er en av de viktigste hindringene for økt enhet og kampkraft i arbeiderklassen — både i dagskampen og kampen for revolusjonen.

Kvinner må gjøre opprør mot menns privilegier og undertrykking. Menn i arbeiderklassen må ta standpunkt for kvinneopprøret og ta aktiv del i kampen, ellers handler de i strid med sine egne klasseinteresser.

Dersom det skal være mulig å oppnå enhet i arbeiderklassen på et slikt grunnlag, må kvinner ha makt i arbeiderklassens organisasjoner, og arbeiderklassens organisasjoner må støtte kvinnekampen.

Det finnes i Norge en brei kvinnebevegelse, organisert og uorganisert, som tar opp kampen mot alle former for kvinneundertrykking. Mange går personlig i spissen og endrer holdninger til kvinner. Men kvinner som kjønn kan ikke frigjøre seg individuelt — bare gjennom kollektiv organisert kamp for å endre samfunnet.

Kvinnen i Norge kan ikke oppnå likestilling og frigjøring isolert fra kvinnene i resten av verden. I dag utgjør imperialismen det viktigste hinderet for endringer i kvinnes stilling, og det er nødvendig for kvinnene og kvinnebevegelsen å delta i kampen for å knuse imperialismen i verdensmålestokk. Det er også viktig å knytte nære bånd til kvinner og kvinnekamp over hele verden for å lære, og for å legge grunnlaget for felles kamp.

(Dette er endringsforslag til nåværende pkt. 4.4.1 i kapittel 4 i forslaget til nytt prinsippprogram for AKP(m-l).)

Om oppløsninga av familien

Ei sentral oppgave for den sosialistiske økonomien er å skape forutsetningene for full kvinnefrigjøring. Det er en del av veien til kommunismen.

Sosialismen må straks begynne arbeidet med å oppløse familien og hele den kjønnsbestemte arbeidsdelinga (i familie, arbeidsliv og samfunn). Dette er helt nødvendig for å frigjøre kvinners krefter både som produktivkrefter og til å delta i sytringa av samfunnet. Det betyr å skaffe kvinner arbeid og ei lønn de kan leve av og forsørge eventuelle barn, dvs. økonomisk sjølstendighet. Det betyr at staten må overta større del av ansvaret for forsørging og omsorg bl.a. gjennom stadig billigere og gratis daghjemsplasser til alle barn, sykehjemsplasser til alle som trenger det og utbygd eldreomsorg, og direkte økonomisk tilskudd til alle barn. Det betyr å starte arbeidet med en annen organisering av menneskenes dagligliv, med kollektive og samfunnsmessige løsninger framfor private, f.eks. fellesbespisning på arbeidsplasser, skoler og i bomiljøer, kollektive boformer, husarbeidspatruljer osv. Kvinners lønn må heves i forhold til menn,

øke mulighetene til opplæring, sikre kvinners innpass i jobber som tidligere i hovedsak var forbeholdt menn, særlig på økonomisk og politisk viktige områder. Tempoet i utviklinga vil være uavhengig av betingelsene etter en revolusjon.

Men slike tiltak er ikke tilstrekkelige. Full kvinnefrigjøring krever fullstendig oppløsning av familien, og total oppheving av den kjønnsbestemte arbeidsdelinga på alle områder i samfunnet. Dette forutsetter at staten/samfunnet etterhvert overtar *alt* forsørgeransvar for barn og andre som ikke lever av sitt eget arbeid, både økonomisk og praktisk, og at husarbeidet organiseres samfunnsmessig. Det forutsetter full likestilling mellom kvinner og menn i arbeidslivet, i lønn, arbeidstid og type arbeid og posisjon.

Dette vil kreve kamp gjennom hele sosialismens periode. Det forutsetter utvikling av produktivkreftene, total omorganisering av samfunnet og store endringer i menneskenes tenkning. Skal dette være mulig, må kvinnene ha makt. Øktsamfunnsmessig organisering av hus- og omsorgsarbeid er nød-

4

vendig helt fra starten for å gjøre det mulig for kvinnene i arbeiderklassen og det arbeidende folket å ta del i styringa av samfunnet. Kvinnene må inn i maktposisjoner i arbeidsliv og samfunnsliv, slik at målsettinga med kvinnefrigjøring preger alle deler av samfunnsplanlegging og produksjon. Dette vil nødvendigvis kreve hard

kamp. En plan som ikke bevisst har kvinnefrigjøring som mål, vil bidra til å fryse fast gamle, undertrykkende forhold. Kampen for kommunismen vil bli vanskeligere, og grunnlaget for gjenoppbygging av kapitalismen vil styrke seg.

(Dette er endringsforslag til nåværende pkt. 5.4.6 side 16.)

Kvinnene må ha makt!

Vi har pekt på de økonomiske forutsetningene for å avskaffe kvinneundertrykkinga. Historiske erfaringer viser at dette ikke går av seg sjøl. Det er forholdsvis lett å innføre formell og juridisk lik rett for kvinner. Men det kan godt forenes med at kvinnene reelt er underordna mannen i familien og i samfunnet. For å rokke ved det, er det nødvendig å angripe det økonomiske grunnlaget for familien og den kjønnsbestemte arbeidsdelinga. Men det er og nødvendig å avdekke hvordan samfunnets institusjoner fører kvinneundertrykkinga og mannsprivilegier videre, og kjempe for en grunnleg-

gende endring av disse institusjonene, og mot det systemet av kulturelt djupt rotfesta vaner og ideer som har til hensikt å holde kvinnen «på plass» i rolla som undertrykt kjønn og mannens tjener. Det sosialistiske samfunnet må rette søkelyset på menns undertrykking av kvinner, og arbeiderklassen må gå i spissen for å ta opp kampen mot menns privilegier. Inntil det private arbeidet i familien er fjerna og familien oppløst, må vi kreve at mennene skal ta halvparten av hus- og omsorgsarbeidet.

Alt dette betyr at kvinnene må ha makt i staten og partiet, i arbeiderklassens og

det arbeidende folkets masseorganisasjoner, og i arbeids- og samfunnsliv forøvrig. Kvinnene må sikres slik makt gjennom kvoteringsregler, egne kvinnegrupper innafor ulike organer på ulike nivåer osv.

Historia har lært oss at det er nødvendig med en sterk og uavhengig kvinnebevegelse, leda av arbeiderklassens kvinner, som har til oppgave å slåss for kvinnenes interesser på alle områder.

Kampen for kvinnefrigjøring har stor betydning for det sosialistiske demokratiet og styrken til proletariatets diktatur. Hvis kvinnene ikke har samme virkelige muligheter som menn til å delta i politisk arbeid, så har halvparten av arbeiderklassen og folket bare formelle demokratiske rettigheter. Da blir ikke kvinners krefter mobilisert i bygginga av sosialismen og i klassekampen mot borgerskapet.

Det er og slik at muligheten for kvinner — og for alle arbeidsfolk — til virkelig å delta i styringa av samfunnet, er nøye knytta sammen med kampen for en ny kollektiv organisering av menneskenes dagligliv. En organisering der familien ikke lenger er grunnenheten, men der menneskene arbeider, lever og styrer innafor det samme fellesskapet. I kampen for en slik utvikling vil kvinnene være drivkraft og de vil støte på motstand fra menn.

Å oppheve kvinneundertrykkinga betyr å avskaffe familien, arbeidsdelinga mellom kvinne og mann, privateiendommen og markedet. Kvinnekampen under sosialismen er derfor uløselig knytta til kampen for kommunismen. Det er en sjølsagt plikt for det kommunistiske partiet å gå i spissen for kampen for kvinnefrigjøring.

(Dette er endringsforslag til nåværende punkt 5.6.4, side 71.)

Kvinnene og sosialismen

Klassekampen har tidligere trykt et nytt forslag til programpunkter om frigjøring av kvinnen skrevet av Jorun Gulbrandsen og Siri Jensen. Vi trykker nå et alternativt forslag, lagt fram av Ellen Aanesen og Gerd Arnesen. Det som står i dag er første del av et forslag til Prinsippprogramforslaget pkt. 4.4.1. Annen del kommer mandag. Tirsdag kommer et alternativ til forslaget om at det er nødvendig for frigjøringa av kvinnene å avskaffe familien.

Kvinnens plassering i samfunnet er preget av klasse-motsigelsen og kjønns-motsigelsen. Dette er to forskjellige motsigelser. Klasse-motsigelsen er borgerskapets undertrykking av arbeiderklassen. Kvinner og menn i arbeiderklassen har felles interesse i kampen mot kvinner og menn i borgerskapet.

Kjønns-motsigelsen: På den ene siden i denne motsigelsen befinner alle menn seg, som undertrykkere, på den andre siden befinner alle kvinner seg, som undertrykte. Kjønns-motsigelsen angår alle. Den går tvers gjennom alle klasser, sjikt og raser. Alle menn har pri-

vilegier på bekostning av alle kvinner. Kvinner har på tvers av klaseskillene felles interesser i å bekjempe den undertrykkinga som rammer dem som kjønn. Disse forholdene gjør det mulig med brede allianser mellom kvinner på begrensede områder. Samtidig har kvinnene motstridende klasseinteresser.

Alle menn har på tvers av klaseskillene felles interesser i å opprettholde de privilegiene de har på bekostning av kvinner. Samtidig har også menn motstridende klasseinteresser. Disse forholdene stiller særegne krav til menn i arbeiderklassen, og alle menn som ønsker å slåss for frigjøring for hele folket. De må bekjempe sine kjønnsbaserte privilegier og sin posisjon som kjønns-undertrykkere, samtidig med at de slåss mot den felles klasseundertrykkinga. Å bekjempe kjønnsundertrykkinga i arbeiderklassen og dens allierte er en nødvendig forutsetning for hele arbeiderklassens frigjøring.

I tidligere forsøk på sosialisme har den fulle betydninga av kjønns-motsigelsen ikke blitt forstått. Ulikheten mellom mann og kvinne er opprettholdt både med hensyn til arbeidsdeling, makt og innflytelse.

kjønnsdelte arbeidsmarkedet i den vestlige verden. På tross av de enorme endringene arbeidsmarkedet har gjennomgått under kapitalismen holdes kjønnsdelinga ved lag. Delinga går etter tradisjonelle linjer fra det førindustrielle samfunnet. Smtidig flytter menn over til de delene av arbeidsmarkedet der produktiviteten til enhver tid er høyest. Menn fra alle klasser har sammenfallende interesser med borgerskapet i å holde kvinnene tilbake i de minst produktive jobbene.

Et trekk ved kapitalismen er at stadig mer arbeid blir trukket inn i markedet, stadig mer arbeid får varekarakter. Kvinners store utmarsj i yrkesarbeid i 70-åra er et uttrykk for dette. Kvinner utfører deler av tidligere ubetalt omsorgs- og tjenestearbeid i arbeidsmarkedet i stedet for i familien. Dette danner grunnlaget for hoveddelen av kvinners utmarsj i yrkeslivet. Fra 1950-1980 økte tallet på yrkesaktive kvinner med over 500 000. Dette er en av de store endringene på arbeidsmarkedet i etterkrigstida. Kvinner utgjør nær halvparten av alle yrkesaktive. 70% av gifte kvinner er i arbeid.

Økningen er i hovedsak kommet i deltidsarbeid. Den betydelige tallmessige økningen av yrkesaktive har bare gitt en liten økning i antall årsverk. Menn utfører færre årsverk enn tidligere.

Det foregår altså under kapitalismen en storstilt overgang fra ubetalt arbeid i familien, til betalt arbeid i

markedet, samt en stor fordeling av arbeid. Men dette har i liten grad røkket ved kjønnsdelingen i arbeidsmarkedet. Kvinner arbeider mye deltid, og likelønn mellom mann og kvinne er et fjernt mål. Likevel var kvinner allerede i 1979 hovedforsørgere i 31% av norske hushold. Andel hushold der kvinnen er hjemmевærende og mannen er forsørger, var i 1980 blitt redusert til ca 10% av norske hushold. Kvinnene er altså blitt forsørgere og medforsørgere. Og lønnsarbeid er i ferd med å bli den nye sosiale sikringen for kvinner. Ekteskapets funksjon som sosial sikring for kvinner minker.

Endringer i kvinners yrkesaktivitet forandrer de materielle forholda for kvinner i familien. Nesten $\frac{3}{4}$ av de gifte kvinnene er ikke lenger fullstendig økonomisk avhengig av mannen. Men disse endringene har i liten grad påvirket fordelingen av ubetalt omsorgs- og tjenestearbeid mellom mann og kvinne i familien. Kvinners posisjon som tjener for mann og barn i familien står ved lag. Ved siden av yrkesarbeid har kvinner fremdeles det alt vesentlige ubetalte omsorgsarbeidet for barn, syke og gamle.

Kvinnenes stadig økende økonomiske uavhengighet har lagt et materielt grunnlag for større reell likestilling mellom kjønnene. Dette må utnyttes. Det er altså mulig å komme videre i kampen mot kjønnsundertrykkinga er en forutsetning for å lykkes i kampen for sosialismen.

Men det er viktig å ikke undervurdere de kreftene som virker mot økt likestilling under kapitalismen. Det er strategisk viktig for borgerskapet å holde arbeiderklassen og folket for øvrig

splittet etter kjønnskullet. Kvinners kamp for oppheving av det kjønnsdelte arbeidsmarkedet, og kamp for lik lønn og like rettigheter kan true borgerskapets profitt.

Kjønnsmotsigelsen

Klassekampen har tidligere trykt et nytt forslag til programpunkter om frigjøringa av kvinnene skrevet av Jorun Gulbrandsen og Siri Jensen. Vi trykker nå et alternativt forslag, lagt fram av Ellen Aanesen og Gerd Arnesen. Det som står idag er annen del av et forslag til Prinsippprogrammets pkt. 4.4.1. Første del stod lørdag. Tirsdag kommer et alternativ til forslaget om at det er nødvendig for frigjøringa av kvinnene å avskaffe familien.

For å forsvare og helst øke profitten vi borgerskapet spille på begge sider av kjønnsmotsigelsen i arbeiderklassen. Borgerskapet forsøker å alliere seg med menn i arbeiderklassen for å holde kvinners lønn nede. Samtidig vil borgerskapet forsøke å opprettholde og øke sin profitt gjennom å bruke kvinners kamp for lik lønn til å presse menns lønn ned.

I tida framover vil det være avgjørende for styrken i arbeiderklassens kampkraft at de mannlige arbeiderne forener seg med de kvinnelige i kampen for kvinnekrava.

Menn i alle klasser vil dessuten kjempe for å beholde de privilegier kjønns-

undertrykkinga i dag gir dem (makt og inflytelse i alle klasser og på alle plan i samfunnet, kvinnene som private tjenere for menn, seksuell undertrykking av kvinner osv.)

Kampen for å opprettholde privilegiene ser vi også hos menn i fagbevegelsen og i partier som i ord erklærer seg for likhet mellom mann og kvinne.

Alliansen av menn i alle klasser ser vi i bl.a. menns forhold til seksuelle overgrep mot kvinner (voldtekt, pornografi) og i hvem som allierer seg mot kvinners kamp for likeverd og frihet. Det er viktig at vi allerede i dag under kapitalismen vinner seire i kampen i arbeiderklassen, i fagbevegelsen og i arbeiderklassens politiske partier mot menns kjønnsbaserte privilegier og mot den sterke mannssjåvinistiske tradisjonen.

Arbeiderklassens kvinner er de mest utbyttede på arbeidsmarkedet, og de er undertrykt som kjønn. Dette gir dem en objektiv interesse av frigjøring både fra klasseåket og fra kjønnsundertrykkinga, og gjør dem til den sterkeste krafta i kampen mot kapitalismen, for sosialismen og full frigjøring.

Kvinnefrigjøring og kommunisme

Vi trykker her det forslaget som Ellen Aanesen og Gerd Arnesen har laget som alternativ til pkt. 5.4.6, avsnittet «Avskaffe familien». Vi trykte lørdag og mandag forslag til et annet programpunkt om kvinnefrigjøringa.

En sentral oppgave i den sosialistiske perioden er å skape forutsetningene for full kvinnefrigjøring. Det krever revolusjonering av produksjonsforholda. Sosialismen må fra starten av bryte ned den kjønns-messige arbeidsdelinga i samfunnet. Det private hus- og omsorgsarbeidet må organiseres samfunns-messig, for å gi kvinnene like muligheter med menn til å delta i samfunns-messig arbeid.

På den måten vil sosialismen gjøre kvinnene økonomisk uavhengig av menn, og skape forutsetningene for å avskaffe familien (med dette mener vi å avskaffe familien som et privat forsørgelses-system der kvinnen er underordna mannen og er hans private tjener).

Men dette er ikke tilstrekkelig. For å sikre denne revolusjoneringa vil det bli nødvendig med kamp mot all form for kvinneundertrykking og kamp mot menns privilegier også under sosialismen.

Gjennom nedkorting av arbeidstida og gjennom at omsorgsarbeidet blir gjort samfunns-messig, blir grunnlaget lagt for at kvinnene i arbeiderklassen og det arbeidende folket kan ta direkte del i styringa av samfunnet på lik linje med menn.

Kvinnene må inn i makt-posisjoner. Dette må sikres gjennom kvoteringsregler som sikrer kvinner minst like stor representasjon som menn i alle organer der avgjørelser tas. Målsettinga med kvinnefrigjøringa må prege alle deler av samfunnsplanlegging og produksjon. En plan som ikke bevisst har kvinnefrigjøring som mål, vil bidra til å fryse fast gamle, undertrykkende forhold. Kampen for kommunismen vil bli vanskeligere, og grunnlaget for gjenoppretting av kapitalismen vil bli større.

DEBATTINNLEGG I KLASSEKAMPEN 1/10 1984:

Oppløsning av familien?

Jeg har studert de tre artiklene som er forslag til nytt pr. pr. om kvinnespørsmål. Sjøl er jeg arbeider, mor til tre, ikke spesielt skolelært øyeblikk spesielt vant til å delta i sånne diskusjoner. Men nå har jeg blitt provosert til å ta fram blyanten

La meg først si at jeg er enig i mesteparten av det som står der, om at kvinner må ha makt, økonomisk sjølstendighet, og at samfunnet må ta større ansvar for oppfostring av unger. Men « fullstendig oppløsning av familien... »
« at staten-samfunnet etterhvert overtar alt forbrukersansvar for barn og andre som ikke lever av sitt eget arbeid, både økonomisk og praktisk... »?

Jeg trekker følgende ut av det som står der: Kvinner skal føde unger, for det trengs. Så skal unga overlates institusjon for samfunnsmessig autorisert oppfostring, sånn at kvinnene så fort som mulig kan gjenoppta sitt arbeid i produksjon og maktutøvende organer. Kan-ske får hun tid til å være sammen med dem på bedriftskantina en times tid om ettermiddagen, i helger, i ferier. (For ikke å snakke om gubben — eller rettene

barnets far, hvis hun vel hvem det er). Hun har ansvar hun for seg sjøl og ferdig med det.

Dette er jeg forferdelig uenig i. Sånn vil ikke jeg ha det. Jeg hører til dem som mener at det å utvikle et nært følelsesmessig forhold til noen få mennesker, merk: jeg sier ikke kjernefamilie, er noe av det som gjør livet verdt å leve. Jeg mener videre at unger, merk: jeg sier ikke ditt eget kjøtt og blod, ikke er et onde. Det å vokse opp sammen med unger er lærerikt og utviklende, og er også en av de ting som gjør livet verdt å leve.

Jeg er også av dem som tror på psykologene når de sier at unger trenger få, faste personer å forholde seg til for å utvikle seg harmonisk. Hvis man da ikke skal gi dette på båten, betyr det at man forskyver hele omsorgsproblemet ett hakk, ved at man får institusjoner som ligner familiene. Forskjellen er bare at man får samfunnsmessig autoriserte oppdragere istedenfor foreldre.

Men ved siden av å ha en familie vil jeg også ha mulighet til å delta i arbeid og samfunnsliv. At samfunnet må organiseres sånn at det

tekan bli virkelighet, det er jeg helt enig i. Det merker jeg på kroppen hver dag. Men livet er ikke bare produksjon og politikk, men også følelsesmessig tilknytning. Det er samspillet mellom disse to sidene som skaper folk. Innafor disse rammen mener jeg at full kvinnefrigjøring bør være mulig. Motbevis det.

Opp gjennom historien, uansett økonomiske forhold, har familien overlevd. Og det er vel ikke uten grunn. Det at familien pr. idag oppløses i masseomfang mener jeg har helt andre årsaker enn at institusjonen har overlevd seg sjøl.

Jeg mener at en form for familie, en grunnhet, er vi nødt til å bygge på. Fellesskapsfølelse og medansvar lærer vi nettopp der. Alternativet kan ikke være sovesaler og bedriftskantiner, hva slags unger — og voksne — får vi av det?

Derfor: Opprust familien! Fram for familien som kampanje!

At det er politisk sjølmord å stille parola «oppløs familien» i et valgkampid er i og for seg en annen sak.

Det er mulig jeg har tolk dere som fanden leser bibelen, men «full oppløsning av familien», hva betyr det da?

Siri Bekken

KVINNEFRONTENS LANDSMØTE

ER NÆR — GLED DEG!!!

Kvinnefrontens landsmøte nærmer seg med stormskritt! Det forrige landsmøtet skjedt blink da vi prioriterte å jobbe mest med porno og t. tingsningen. Nå, to år etterpå, kan vi oppsummere det som en seier. Disse to åra har det vært stor utvikling rundt disse politiske sakene, og Kvinnefronten har vært i spissen av pressa og tildels leda denne bevegelsen. Dette hadde vi ikke vært i stand til hvis vi hadde prioritert anderledes på landsmøtet. Det var slett ikke tilfeldig at opprørene blei stilt sinn som de blei, det var resultat av grundige forberedelser og mange diskusjoner.

Det stiller store krav til oss om vi skal lykkes like godt, eller bedre på dette landsmøtet. Jeg oppfordrer derfor parti jentene i fylket til å legge vekt på landsmøteforberedelsene i Kvinnefrontens egne ringer. Tilskjema og diskusjonsmateriell finnes i Vi er mange nr 2, 3, og 4.84. Jeg håper også at flere grupper vil sende delegater til landsmøtet, det er en enestående sjanse til å diskutere kvinnepolitikk med jenter fra hele landet, og er en stor inspirasjon for videre arbeid med kvinneak.

Medlemmer av Kvinnefronten som ikke er med i ei gruppe kan møtes og sende delegat til landsmøtet.

Håper jeg treffer mange Akershus jenter i helgen 23, 24, og 25. november!!

Det skal velges nytt landsstyre neste, og en halvparten av de som har sittet denne perioden fortsetter, men nye krefter trengs også. Vi som bor på sentralt til, har etter min mening et særlig ansvar for å nominere jenter til landsstyret. Les om dette i Vi er mange. For egen del vil jeg tilføye at det er en stor ressurs for ei gruppe hvis ei av jentene i gruppa sitter i LS. Det betyr at en får raskt innblikk i det som skjer, aksjoner, diskusjoner mm.

Lykke til med landsmøteforberedelsene!

Hvis spørsmål: ring Eli tlf 83 31 3.

Eli.

KLIPP FRA KVINNEFRONTENS MEDLEMSAVIS
VI ER MANGE NR 4/84.

Familiepolitisk program for oss?

Kvinnefrontens sommerleir har hatt diskusjoner om familien. Regjeringa skal legge fram en familiemelding rett over sommeren. I denne forbindelse bør Kvinnefronten legge fram sitt familiepolitiske program. Vi på sommerleiren har forsøkt å lage et slikt program, som er ment som et bidrag til diskusjonen. Vi håper at riktig mange vil diskutere dette og forbedre det, og sende kommentarene til Kvinnefronten.

Familien i samfunnet

Familien er en institusjon i samfunnet som i stor grad har ansvaret for forsørging av samfunnets mennesker. Familien har også i all hovedsak ansvaret for omsorgsarbeid både når det gjelder barn, gamle og handikappede.

Det er kvinnene som utfører mesteparten av hus- og omsorgsarbeidet i familien. Kvinnene gjør dette også når de har lønnsarbeid.

Dette fører til at kvinnene er plassert på et adskilt arbeidsmarked hvor lønns- og arbeidsforhold er dårlige, og at mange kvinner overhodet ikke kan ta arbeid. Derfor er det et mindretall av kvinner som kan forsørge seg sjøl, og kvinner som er enslige forsørgere er blandt de økonomisk dårligst stilte.

I familien har mannen makt og privilegier som mange menn bruker til å mishandle kvinner og barn i ly av privatlivets fred. I det hele tatt fører dette maktforhold til at det er svært vanskelig å oppnå kjærlighet bygd på likeverd og gjensidig respekt.

Samfunnet overlater ansvaret for barns oppvekstvilkår til den enkelte familien - med de ofte begrensede muligheter den har.

Samfunnets eneste aksepterte familiestruktur gjør at det er langt igjen til at homofile samboerforhold aksepteres.

2. Kvinnefronten stiller krav langs tre hovedretninger.

1. Økonomisk sjølstendighet til kvinner gjennom lønnsarbeid.
2. Familien må tømmes for arbeid og det skal ikke opprettes lønna arbeidsplasser i hjemmet.
3. Samfunnet skal ta det økonomiske, praktiske og sosiale ansvaret for forsørging og omsorg for barn (og gamle og handikappede).

3. Viktige krav i dag.

(Her bør kravene grupperes mer, det har ikke vi hatt tid til).

6 timers arbeidsdag med full lønnskompensasjon.

Det er en kvinnepolitisk målsetting at kvinner skal være økonomisk sjølstendige og ikke være avhengige av en manns forsørging. 6 timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon vil gi mange flere kvinner mulighet til å ha fullt arbeid og dermed full lønn. 6 timersdagen skal kunne gi kvinnene mer fritid. Vi er mot såkalte fleksible arbeidstidsordninger som vil bety økt delftid for kvinner. Samfunnet skal ikke bruke 6 timersdagen til å påføre kvinnene økte omsorgsforpliktelser i familien.

Hev kvinnelønna.

Kvinner må ha lønnsarbeid og ei lønn som de kan forsørge seg sjøl og eventuelle unger på. Arbeidsløshetsstrygd til alle arbeidssøkende, også til de som søker deltidsarbeid, med utgangspunkt i grunnstønadene. Sesongerbeidende kvinner må registrere seg som arbeidssøkende. Barn i lønnsarbeid må inn under reglene i det øvrige arbeidslivet.

Skattepolitikk.

Bort med skattekasse 2. (Noe usikkert, må undersøkes).

Daghjem og fritidshjem.

Gratis barnehage til alle barn. Fritidshjem på alle skoler. Alle barn skal ha mulighet til hel-døgns plass når det er behov for det. Standarden på dag- og døgningstusjoner må heves.

Eldre og pleietrengende

Eldre skal ha rett til et verdig liv. Utbygging av hjemmehjelp, serviceinstitusjoner og hjemmesjuepleie slik at gamle kan bo hjemme så lenge som mulig. Flere og bedre institusjoner for gamle og pleietrengende. Krisesentre for kvinner som har privat omsorg for pleietrengende. Alle funksjonshemmede skal ha gode institusjonsplasser tilpasset egne hjelpebehov. *eller rett til egen bolig*

Kantiner og ferdigmat.

Kantiner med middagsmat på arbeidsplasser, barnehager, skoler og fritidshjem og i bomiljøene. Økt mulighet til god, sunn og rimelig ferdigmat til å ta med hjem.

Boligbygging.

Billige og fleksible boliger. Kvinner må planlegge. Husbankrenta må senkes. Offentlig ansvar for utprøving av varierte boligformer med kantiner, vasketjenester, tilpassing til funksjonshemmede og gamle, og daghjem.

Barnetrygd.

Barnetrygden må dekke de virkelige utgiftene med å ha barn. Barnetrygden skal følge ungen til og med det året de fyller 18 år, så lenge barnet ikke er i jobb.

Enslige forsørgere.

Skatt-på barnebidrag må vekke for mora, og for barn som har lønnsarbeid. Stønadssordningene til enslige må økes.

Homofile

Homofile samboerforhold må likestilles i lovgivningen med heterofile samboerforhold. Rett til inseminasjon og adopsjon med fulle permisjonsrettigheter.

Svangerskapspermisjon.

Svangerskapspermisjon med full lønn i 6 mndr. eller 1 år? (Uenighet). Menn må få rett til lønna svangerskapspermisjon. Om deler av svangerskapspermisjonen for menn skal være obligatorisk, er det uenighet om. Et forslag som ikke er mye diskutert; en måned ekstra hvis faren tar den. Spebarnstuer til alle barn.

Omsorgsarbeid

Nei til lønn for omsorgsarbeid i hjemmet. Forslag om omsorgslønn kan brukes mot kvinner til å fastlåse arbeidet i familien, mot kampen for arbeidsplasser og mot kampen for daghjem- og sykehjemsutbygging. (Uenighet). Omsorgsarbeid med små barn og pleietrengende må være pensjonsgivende. Skal omsorgsarbeid gi tjeneste- og lønnsansinnitet?

Husarbeid.

Halve hus- og omsorgsarbeidet er mannens. Rett til fritid for kvinner.

Vold mot kvinner og barn.

Krisesentre i alle byer og tettsteder. Det offentlige må ta det økonomiske ansvaret. Bedre utbygging av Barnevernet. Krisesentre for barn. Voldtekt er like mye voldtekt sjøl om det skjer i familien. Incest må avsløres. Alle offentlige instanser som kommer i befatning med hjelpesøkende, må ha beredskap for å møte mishandling, incest og voldtekt.

Akershus AKP(ml): kvinneseminar 8-9/12

* OPPLØS FAMILIEN ?

Regjeringas familiemelding blir lagt fram i november. Vern om og styrk familien blir tråden i den. "Full kvinnefrigjøring krever fullstendig oppløsning av familien", står det i forslaget til prinsippprogram for AKP. Er det riktig? Hva er riktig familiepolitikk i dag? Hvordan vurdere regjeringas familiepolitikk? Dette blir hovedtemaet.

* 6-TIMERS DAGEN.

Hvor viktig er den for kvinnefrigjøringa? Hvorfor går LO-ledelsen mot å reise kravet nå? Hva kan gjøres?

* KVINNENES PARTI.

Vi mener AKP(m-l) må bli kvinnes parti, og at vi ikke er det i dag. Hva mener vi med å bli kvinnes parti? Hvordan skal AKP(m-l) bli det?

Seminarer er åpent for alle interesserte. Det bør være mulig å få mange med på det. Det holdes på Spigerverkets feriehem i Enebak. Pris kr 150,- (med mat og sengetøy). Seminarer begynner lørdag kl 1100, men alle er velkommen fredag kveld.

Partiet skal sørge for barnevakt for dem som trenger det. Det skal organiseres i avdelingene eller samla f r hvert av disse områdene: Øvre Romerike, Nedre Romerike, Follo, Asker, Bærum.

Påmelding til:

Eli Aaby, Tiurv n 2a, 2006 Løvenstad tlf 83 81 00
Tove Nødland, Fredbo sv. 72, 1370 Asker. 79 43 67